

Tiešsaistes publikāciju apstrādes automatizācija Vācijas Nacionālajā bibliotēkā

Tikšanās bibliotekāru stāvā: pieredzes stāsti

LNB portāla izdevējiem eksperte **Evija Krūmiņa**

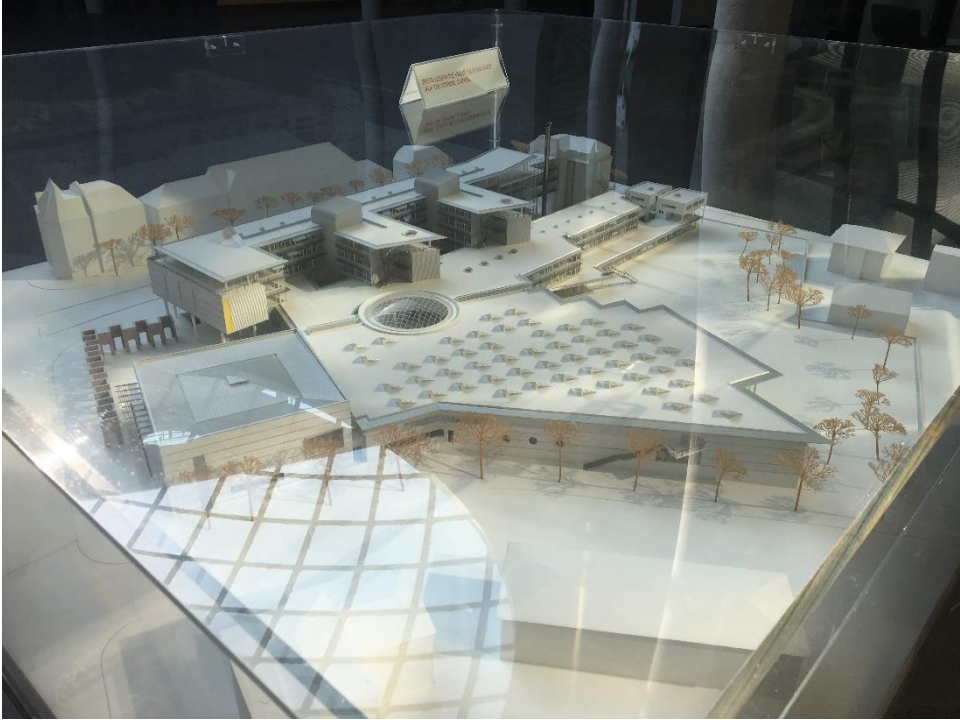
LNB nacionālo digitālo informācijas resursu
komplektēšanas eksperte **Dace Ūdre**

- Pieredzes apmaiņa: 15.–18.08.2018.
- Finansējums: [BI-International](#) un LNB

Vācijas Nacionālā bibliotēka

- 1912. gadā – Leipcigā
- 1946. gadā – Frankfurtē
- Kopš 1990. gada – abas bibliotēkas darbojas kā viena institūcija
- Darbinieku skaits – 634
- Budžets – 52 394 000 €
- Krājuma vienības – 34 195 543
- Apmeklētāju skaits (dienā) – 607
- Apmeklējuma maksa:
  - 6 € dienā
  - 18 € mēnesī
  - 42 € gadā

Obligāto eksemplāru likums (2006)

- Likumā noteikts, ka Vācijas Nacionālā bibliotēka (VNB) ir tiesīga vākt, katalogizēt, indeksēt un saglabāt gan fiziskas, gan tiešsaistes publikācijas
- Obligāto eksemplāru saņemšana notiek gan Frankfurtē, gan Leipcigā

Tiešsaistes publikāciju veidi

e-grāmatas

e-avīzes

e-žurnāli

tīmekļa vietnes

tiešsaistes disertācijas un tēzes

ziņu vēstkopas

audio grāmatas

digitalizēts saturs

tiešsaistes datubāzes

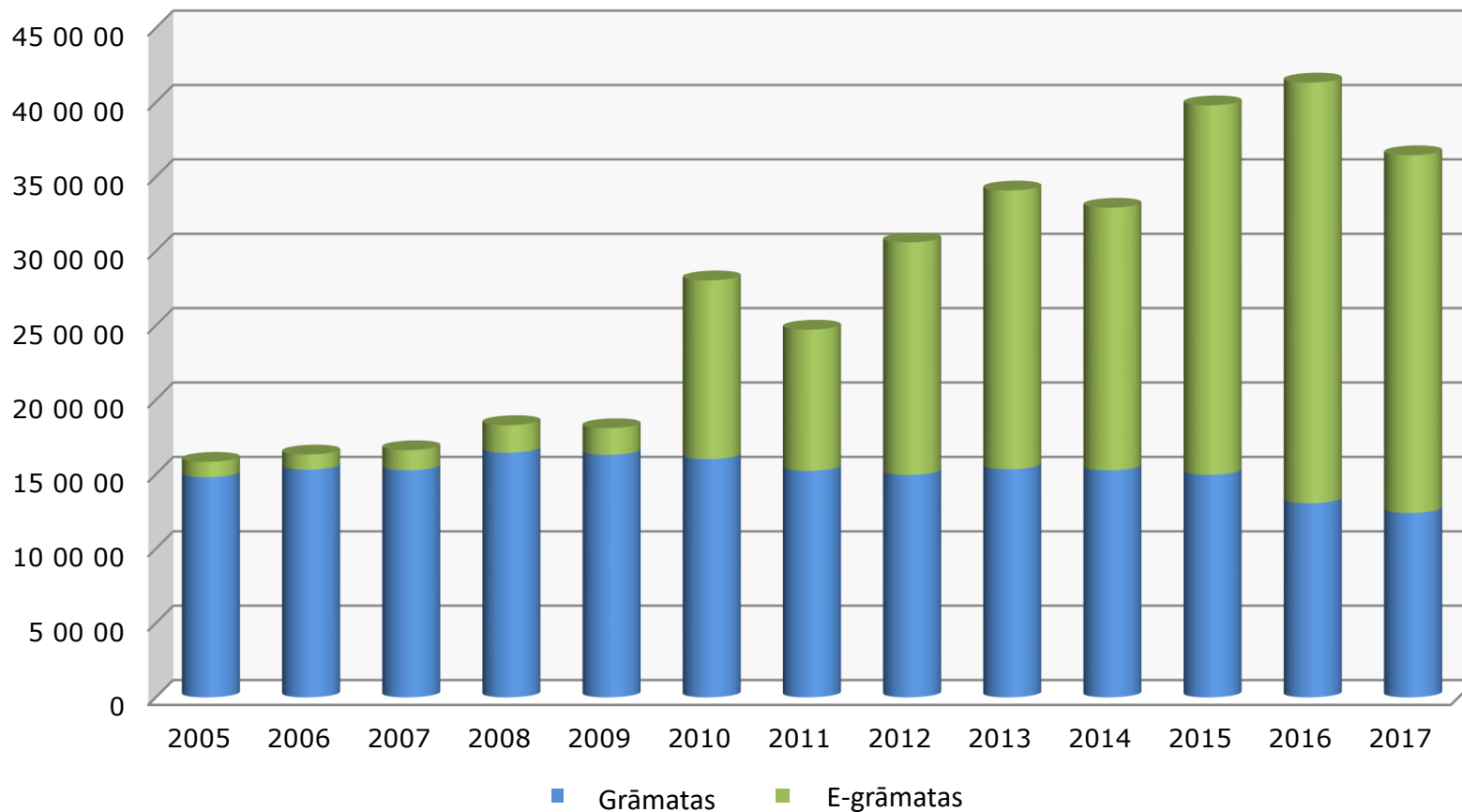
vikiji

emuāri

video ieraksti

skaņu ieraksti

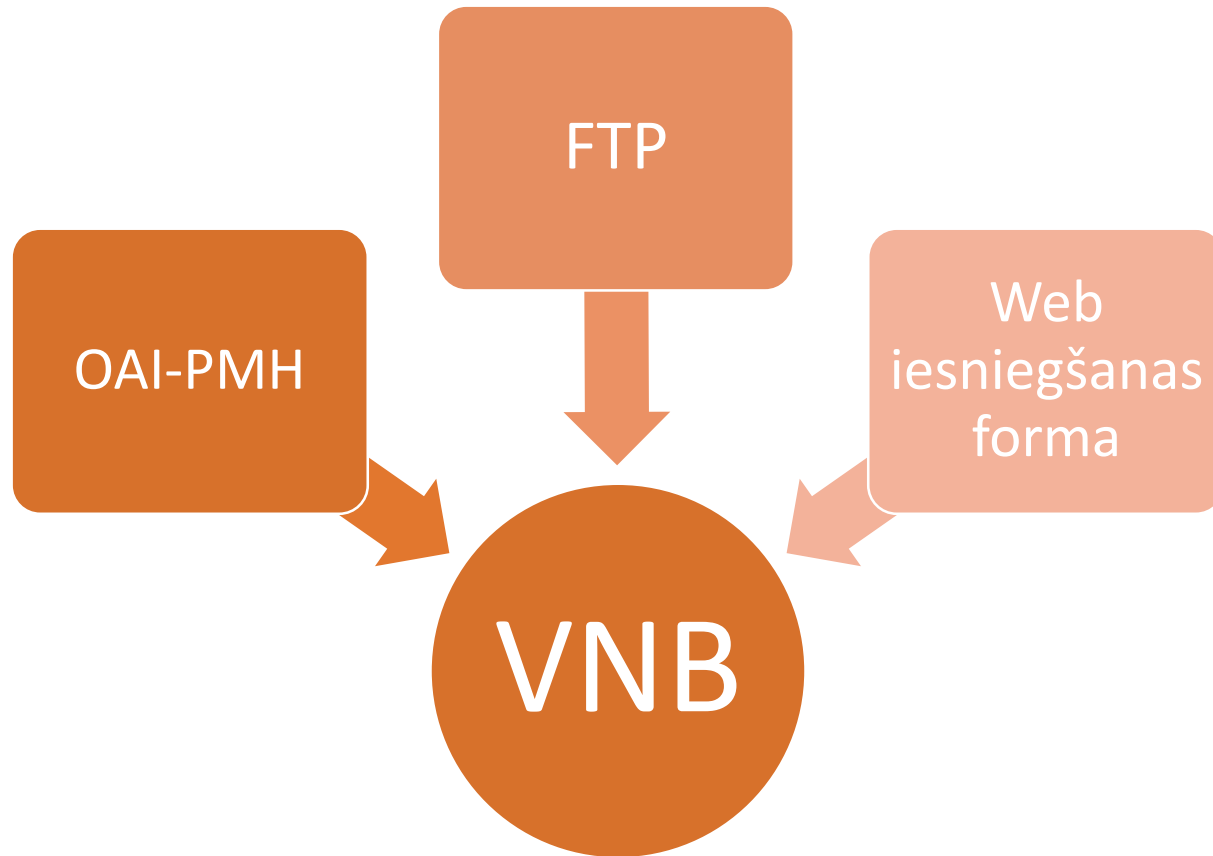
Izdevējdarbības tendences Vācijā

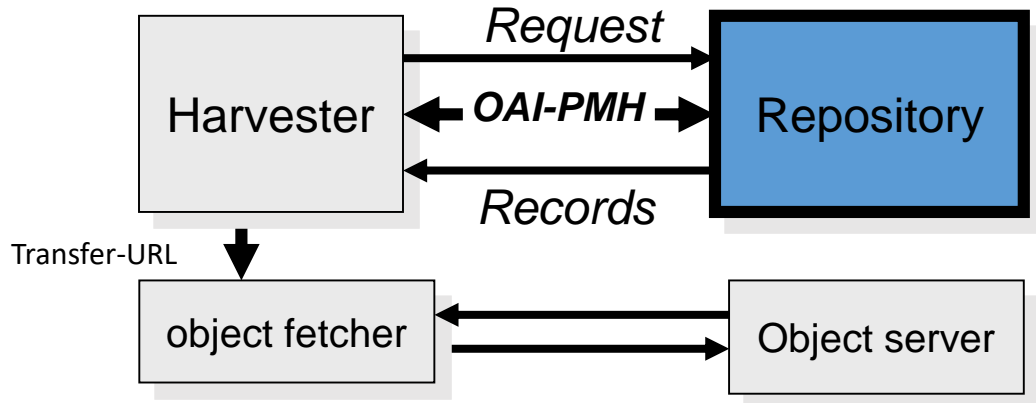
Tiešsaistes publikāciju apstrāde

Tiešsaistes publikāciju saņemšana: VNB

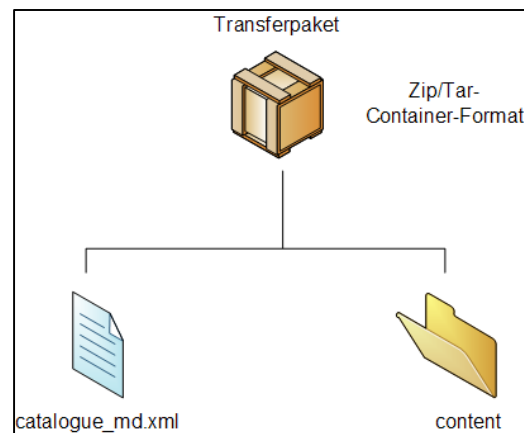

OAI-PMH

Automatizēta datņu un metadatu saņemšana, bibliotēkai pieslēdzoties izdevēja serverim

FTP

Datņu un metadatu saņemšana, izdevējam pieslēdzoties bibliotēkas serverim

Web iesniegšanas forma

DEUTSCHE NATIONALBIBLIOTHEK

English Kontakt A-Z Förderer Datenschutz Impressum Hilfe Mein Konto

LEIPZIG FRANKFURT AM MAIN

→ Katalog
→ Datenshop
→ Mein Konto
↓ Ablieferung von Netzpublikationen
→ Startseite
→ **Webformular zur Ablieferung**
→ Hilfe
→ Informationsvermittlung

Guten Tag, Frau User!
Logout →

→ Über die Deutsche Nationalbibliothek

© Service Netzpublikationen
Deutsche Nationalbibliothek Leipzig Frankfurt am Main

ABLIEFERUNG DER NETZPUBLIKATION:
MONOGRAFIE / HOCHSCHULPRÜFUNGSARBEIT / NOTEN

Bitte geben Sie im nachfolgenden Abschnitt unter Beachtung der Hilfetexte entweder eine URL ein, die direkt zur Netzpublikation führt oder laden Sie die Publikation hoch.

→ 1: Ablieferung für
→ 2: Ablieferung der Netzpublikation
→ 3: Angaben zur Netzpublikation

Datei per URL abliefern ⓘ

URL:

Datei hochladen (max. 50 MB) ⓘ

Datei:

→ Katalog
→ Datenshop
→ Mein Konto
↓ Ablieferung von Netzpublikationen
→ Startseite
→ **Webformular zur Ablieferung**
→ Hilfe
→ Informationsvermittlung

Guten Tag, Frau User!
Logout →

→ Über die Deutsche Nationalbibliothek

→ fügt zusätzliche Gruppe hinzu
(*) markiert Pflichtfelder

Angaben zur Netzpublikation

Allgemeine Angaben ⓘ

(*) Art des abgelieferten Dokuments:
 Monografie Hochschulprüfungsarbeit Noten

(*) Titel:
_____

Ausgabebezeichnung:
_____

(*) Erscheinungsjahr online (JJJJ):
_____

(*) Adresse der Netzpublikation (URL):
_____

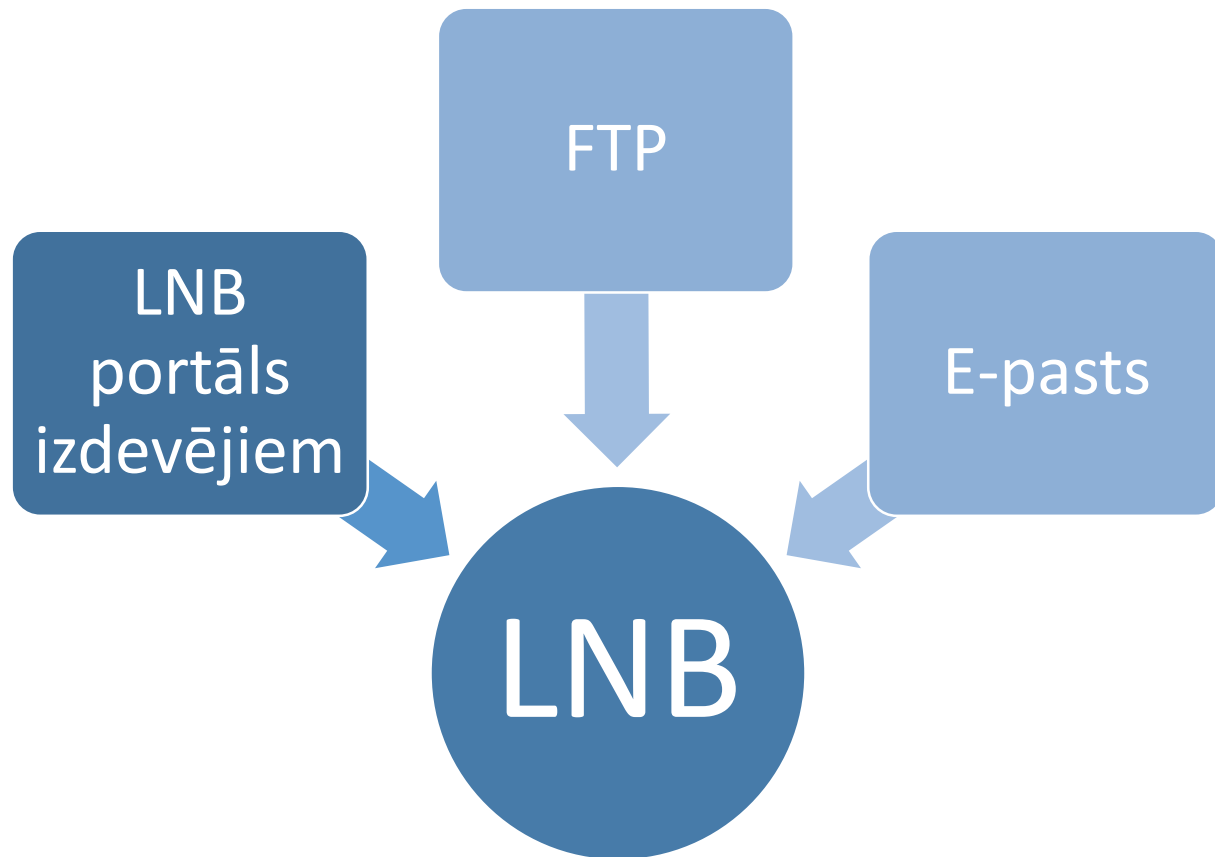
Sprachen (* für Hochschulprüfungsarbeiten):
deutsch
englisch
französisch

- 1: Ablieferung für
- 2: Ablieferung der Netzpublikation
- 3: Angaben zur Netzpublikation
- 4: Angaben über Personen, Organisationen und Inhalt
- 5: Angaben zur Startdatei
- 6: Daten bestätigen

Abbruch

Tiešsaistes publikāciju saņemšana: LNB

Metadatu standarti

- ONIX grāmatām
- NISO JATS žurnāliem
- Crossref žurnālu rakstiem
- XMetaDissPlus disertācijām
- MARC21 – MARCXML

- [Metadati monogrāfijām](#)
- [Metadati periodiskajiem izdevumiem](#)

Verificēšana

- Pirms datnes un metadatu pakotnes saglabāšanas tiek veikts automatizēts piegādāto datņu un metadatu verificācijas process

➔ Darbs kļūdu pieteikšanas sistēmā

Laikraksti

- 1913. gads – iespiesti laikraksti
- 1969. gads – mikrofilmas un iespiesti laikraksti
- 1991. gads – tikai mikrofilmas
- 2010. gads – tikai e-laikraksti (PDF)

E-laikrakstu apstrāde

- Komunikācija ar izdevēju
- Metadatu standarta noteikšana
- Agregatora konfigurēšana
- Testēšanas fāze un kvalitātes kontrole
- Automatizēta apstrāde un izlases veida kvalitātes kontrole

Pārbauda,
vai publicēti
jauni
numuri

Lejupielādē
PDF datnes

Sagatavo
datnes

Konvertē
uz PDF/A

Veic
validāciju

Izveido
PDF un
metadatu
komplektu

Rezultāts bibliotēkas katalogā

	
Link zu diesem Datensatz	http://d-nb.info/018629849
Titel/Bezeichnung	Numerische Mathematik [Elektronische Ressource] [Zeitschrift/Serie]
Verleger	Berlin ; Heidelberg : Springer
Erscheinungsverlauf	1.1959 -
Umfang/Format	Online-Ressource
Parallele Ausgabe(n)	Druckausg.: Numerische Mathematik : 1959 Digital. Ausg.: Numerische Mathematik : 1959-1993
Anmerkungen	Gesehen am 02.12.05 Ersch. monatl. Text engl. Berlin ; Heidelberg [u.a.] : Springer [anfangs] Langzeitarchivierung gewährleistet
URL	http://www.bibliothek.uni-regensburg.de http://link.springer.com/journal/211 http://link.springer.com/journal/211
ISSN	ISSN der Vorlage: 0945-3245 ISSN der parallelen gedruckten Ausgabe:
Einband/Preis	EUR 1380.49 (jährl., incl. basic Link licen
Sprache(n)	Englisch (eng)
Schlagwörter	Numerische Mathematik ; Zeitschrift ; O Numerische Mathematik ; Zeitschrift ; O
Sachgruppe(n)	27 Mathematik
Zugehörige Artikel	1 Artikel 1. <i>The collocation method for mixed boundary value problems on domains with curved polygonal boundaries [electronic resource]</i> In: <i>Numerische Mathematik</i> : 1959

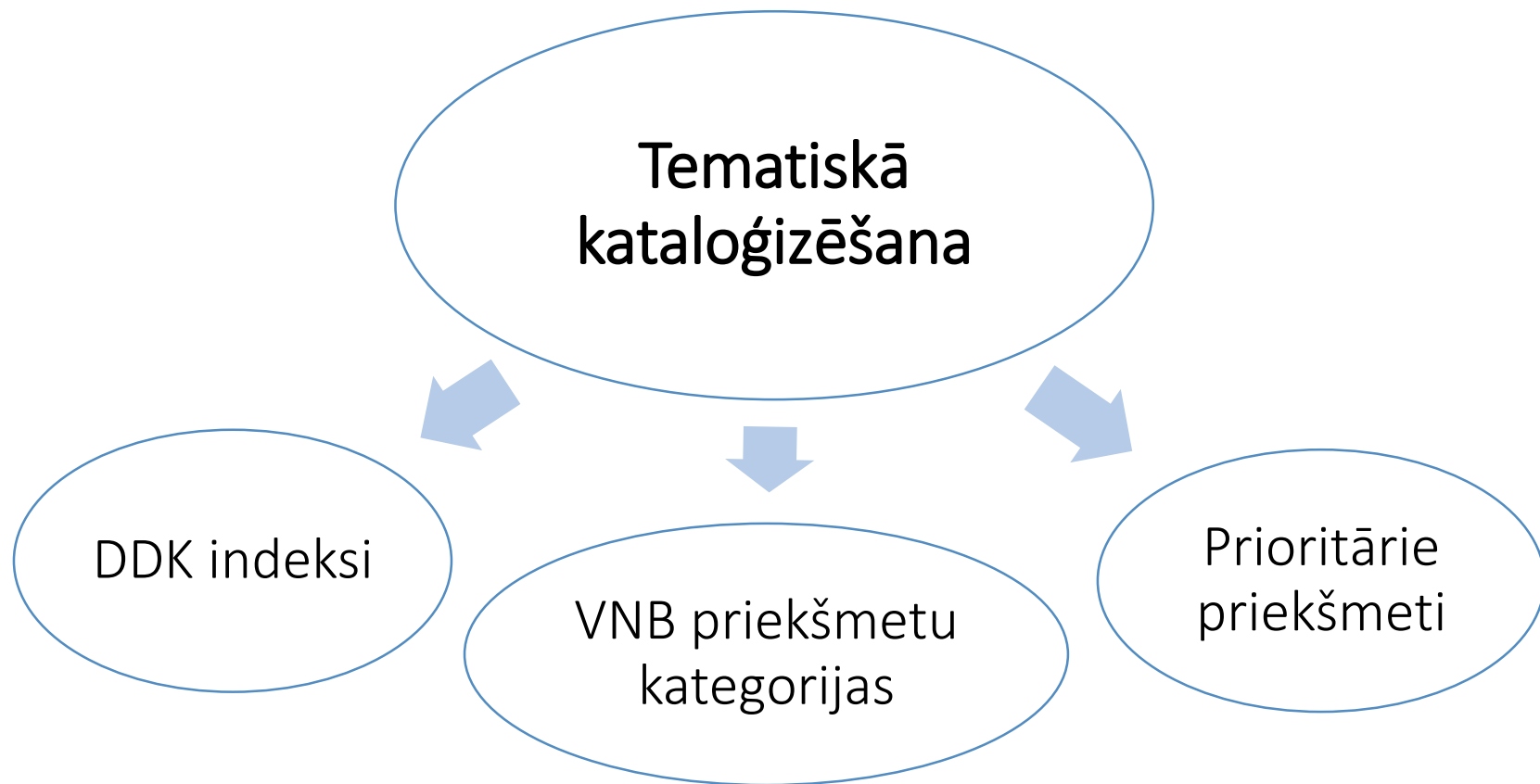
	
Link zu diesem Datensatz	http://d-nb.info/1079872809
Person(en)	Elschner, J. Jeon, Y. Sloan, I.H Stephan, E.P
Titel/Bezeichnung	The collocation method for mixed boundary value problems on domains with curved polygonal boundaries [electronic resource] / by J. Elschner, Y. Jeon, I.H. Sloan, E.P. Stephan
Persistent Identifier	URN: urn:nbn:de:1111-20151208320 DOI: 10.1007/s002110050267
URL	http://dx.doi.org/10.1007/s002110050267
In:	Numerische Mathematik : 1959, Bd. 76, Nr. 3, date:05.1997: 355-381
Erscheinungsjahr	1997
Sprache(n)	Englisch (eng)
Online-Zugriff	Archivobjekt öffnen

Automatizētā klasificēšana un indeksēšana

<http://library.ifla.org/2213/1/115-junger-en.pdf>

Tematiskā katalogizēšana (1)

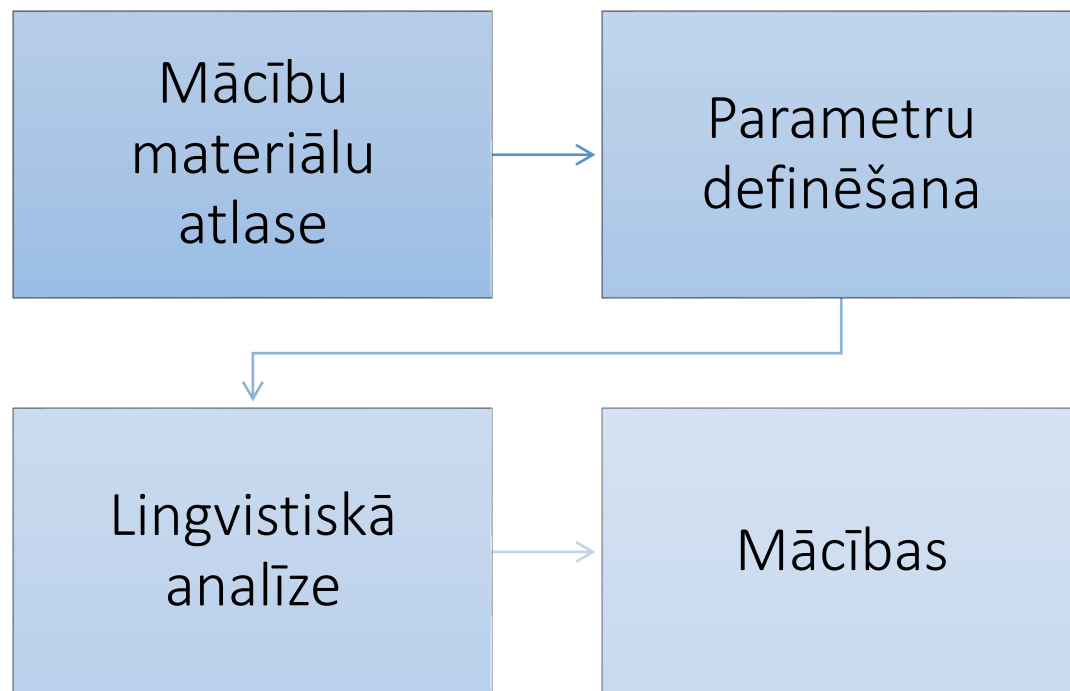

Tematiskā katalogizēšana (2)

- Aizākta kā projekts 2010. gadā
- DDK priekšmetu kategorijas un DDK īsie indeksi tiek piešķirti visām tiešsaistes publikācijām vācu un angļu valodā, izņemot daiļliteratūru un dzeju
- Priekšmetu kategorijas tiek piešķirtas monogrāfijām un žurnāliem vācu valodā
- Informācijas tehnoloģijas nodrošina vācu kompānija *Averbis GmbH*

Automatizētā klasificēšana

Automatizētās klasificēšanas programmatūra izmanto statistiskās mašīnmācīšanās metodes (algoritmu) – **atbalsta vektoru mašīnu**

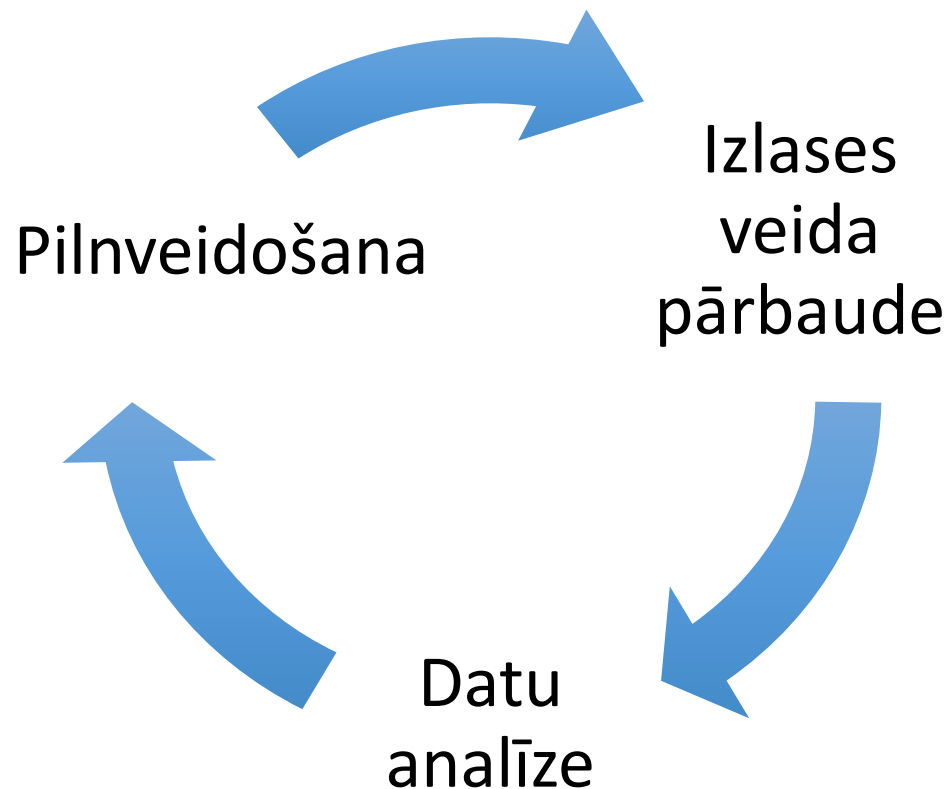

Automatizētās indeksēšanas darbplūsma

- Teksta atpazīšana
- Lingvistiskā analīze un apstrāde
- Terminu identificēšana un vienādošana no Integrētā autoritatīvā ieraksta (GND)
- Atbilstības mērīšana
- Priekšmetu saraksta izveide

Kvalitātes kontrole: process

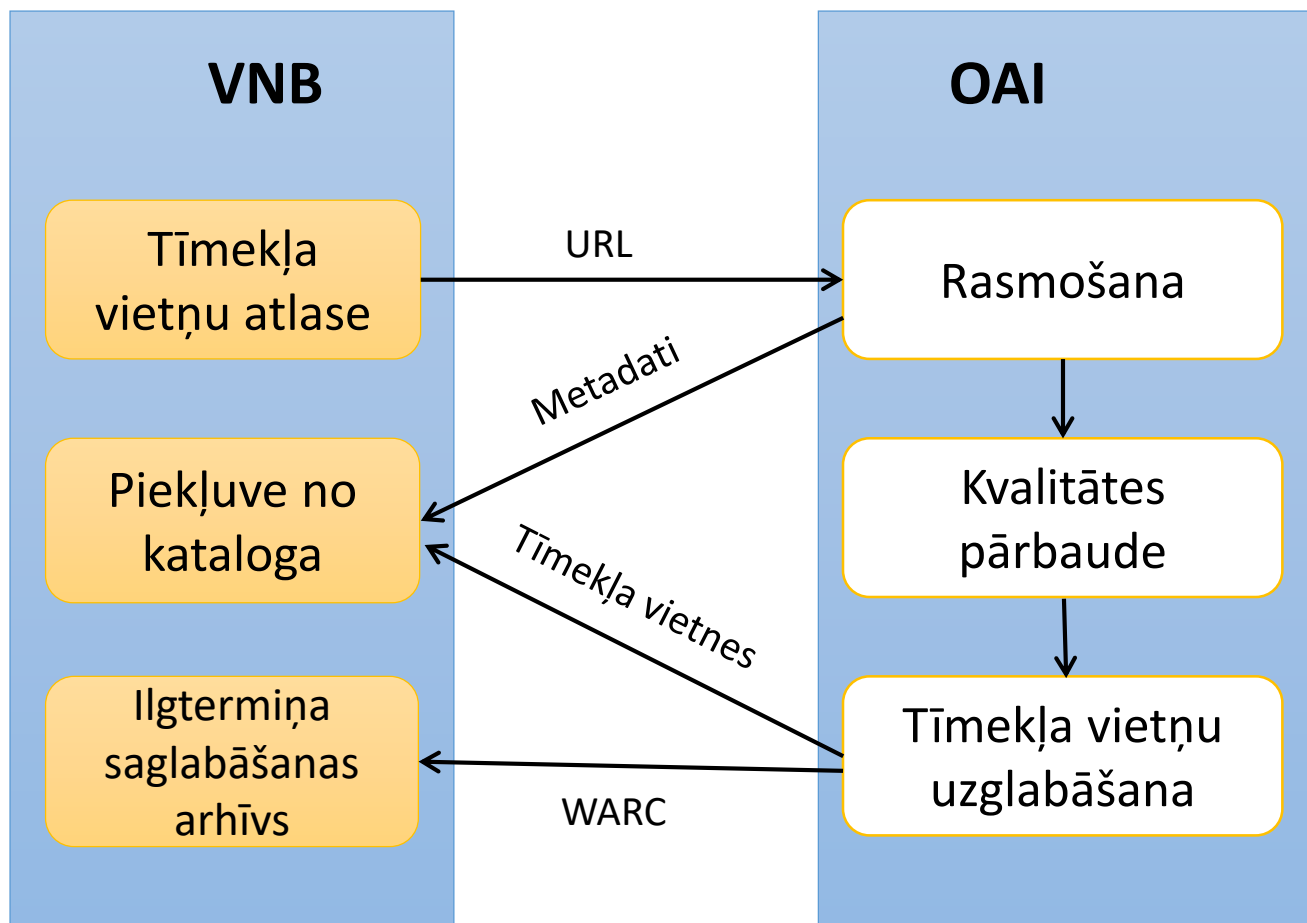
Kvalitātes kontrole: rezultāti (2017)

DDK priekšmetu kategorija	Ierakstu skaits	Izlases kopa	Atbilstība
340 Tiesības	5 308	982	91 %
610 Medicīna un veselība	16 296	1 435	90 %
650 Vadības zinātnes	7 004	1 541	87 %
...			
960 Āfrikas vēsture	23	7	29 %
980 Dienvidāfrikas vēsture	10	5	20 %
000 Zināšanas kopumā	202	55	20 %

Timekļa vietņu rasmošana

Tīmekļa vietņu rasmošana: ārpakalpojums

Tematiskā (selektīvā) rasmošana

- Kopš 2012. gada
- Aptuveni 3 000 vietnes
- Piekļuve no bibliotēkas kataloga vai Web arhīva
- Vietņu atlasē iesaistītas arī reģionālās bibliotēkas un citas institūcijas

Vācijas (.de) domēna rasmošana

	
Link zu diesem Datensatz	http://d-nb.info/1084247461
Art des Inhalts	Website Archivierte Website
Titel	.de-Domain Crawl 2014
Zeitliche Einordnung	Erscheinungsdatum: 2014-
Umfang/Format	Online-Ressource
URL	http://collections.europarchive.org/dnb/ (Verlag)
Beziehungen	.de-Domain Crawl
Anmerkungen	Lizenzpflichtig. - Zugriff auf die Archivobjekte der 2014 im Auftrag der Deutschen Nationalbibliothek durchgeführten Sammlung von ca. 6 Millionen Websites der .de-Domain Langzeitarchivierung gewährleistet

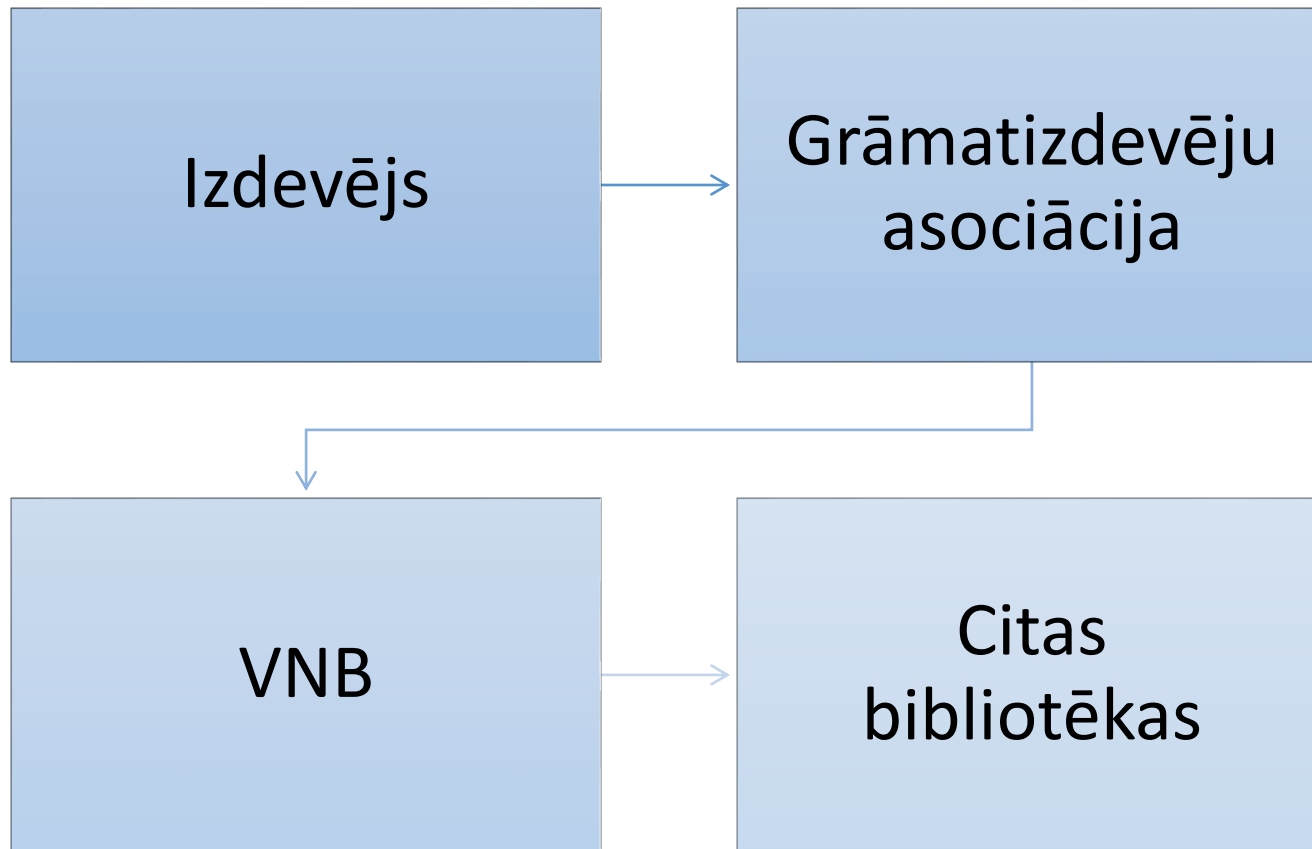
Vācijas Nacionālās bibliotēkas digitālie pakalpojumi

Digitālie pakalpojumi

- [Data Service](#)
- [German National Bibliography](#)
- [German Union Catalogue of Serials](#)
- [Integrated Authority File \(GND\)](#)
- [New Release Service](#)
- u.c.

Jauno izdevumu serviss

Jauno izdevumu serviss: priekšrocības

- Izdevumu nosaukumu rezervācija
- Metadatu konvertēšana no ONIX uz MARC formātu
- Izdevumu publicitāte un tirāžas apjoma plānošana
- Aktuālākā informācija par jaunākajiem nacionālajiem izdevumiem
- Krājuma papildināšanas plānošana

LNB portāls izdevējiem

Sveiki, LNB LNB!

Latvijas Nacionālā bibliotēka | Mani dati ▾ | Iziēt ↗

Pieteikumi

Jauns pieteikums
ISBN, ISSN, ISMN, UDK

Pārskati par izdevējdarbību

Izdevumi

Iesniegt izdevumu

Ziņojumi

Rēķini

Iespiestu

Elektronisku

Liegumi

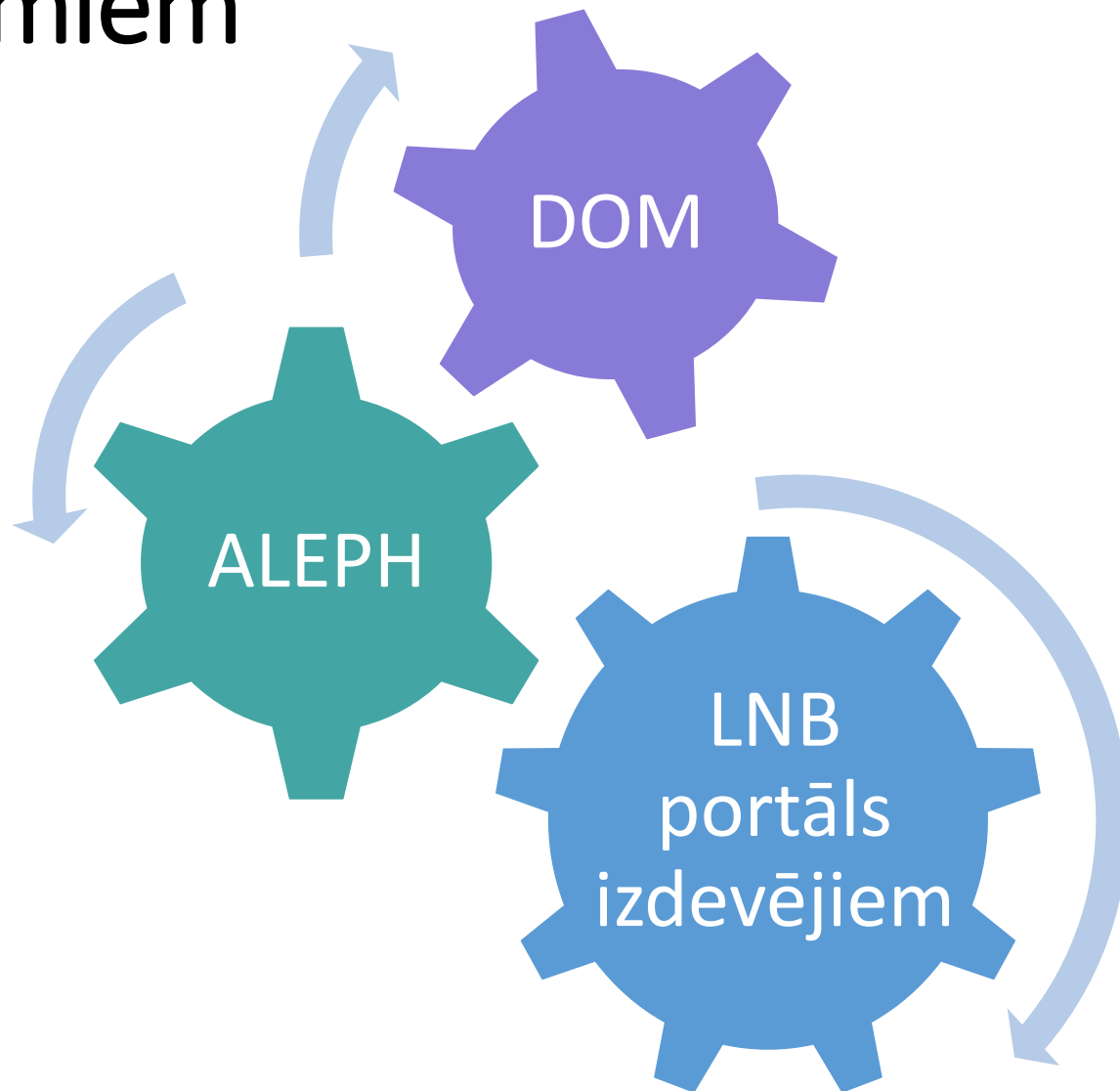
Darbs portālā (2017)

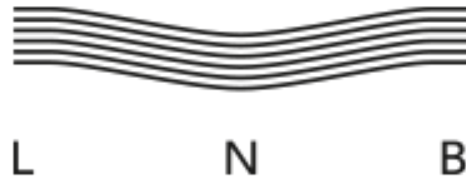

- ISBN, ISMN, ISSN piešķiršana
- Drukāto obligāto eksemplāru reģistrēšana:
  - Minimālais bibliogrāfiskais apraksts
  - Statistikas dati par izdevējdarbību
  - Nodošanas-pieņemšanas aktu automatizēta veidošana citām bibliotēkām
- Tiešsaistes publikāciju saņemšana

Dati par nacionālajiem izdevumiem

LNB Krājuma veidošanas nodaļa

evija.krumina@lnb.lv

dace.udre@lnb.lv

Tālr. 67716201, 22029325

<https://izdevejiem.lnb.lv/>